6

DISSERTATIO MEDICA, INAUGURALIS,

DE

HALITU CUTICULARI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JOANNES YULE,

BRITANNUS.

S. Phys. Chirur. Edinen. D.
Sodalis.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

Quid dem? * * * * renuis tu quod jubet alter:
Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus.

HORAT. Lib. ii. Epist. ii.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M.DCC.LXXXV.

Viro eruditiſſimo,

Et imprimis ornato,

ROBERTO INNES, M.D.

S. Reg. Med. Edinenſis

Socio Honorario,

&c. &c. &c.

Ob ſua maxima merita, officiaque iterata,
Quibus nos ſemper eſt proſecutus,
Hocce qualecunque tentamen,
Grati animi teſtimonium,
Summa obſervantia,
D. D. CQ.

Nec non,

Viro ſpectato et colendo

GULIELMO YULE,

Armigero,
Cum conſanguinitatis,
Tum amicitiae ergo,
Haſce ſtudiorum primitias
Sacras eſſe ſtatuit

AUCTOR.

PROOEMIUM.

N*ATURAE indagatio aestimanda est fere optima omnium, quibus mens humana sese exercere potest. Dum enim intento animo res naturae contemplemur, tum benevolentia, potestas, sapientiaque* Opificis *aeque apparent* *.

Enimvero confiteor, maximae esse mihi voluptati, me medicinae artium nobilissimae operam

---

* *Look round our world; behold the chain of love*
Combining all below, and all above, &c.
Thro' worlds unnumber'd, tho' the God *be known,*
'Tis ours to trace him only in our own.

Essay on Man.

Hunc cognoscimus solummodo per proprietates suas et attributa, et per sapientissimas rerum structuras et causas finales. Newtoni Princip. Schol. Gen. sub Fin.

operam dediſſe, quae cum naturae ſtudio tam intime connectitur, et praeſertim, dum conſidero, me in ea orbis terrarum regione natum eſſe, ubi ars Hippocratica integerrime clariſſimeque inveſtigatur et docetur.

*Medicina quidem artium ſumma jure eſt habenda, quoniam ad hominem * mundi principem ſummopere ſpectat, et ſine ejus benigno et tempeſtivo ſubſidio, caeterae artes humanae ſaepiſſime omnino ceſſarent.*

Et

---

* ——————*The ſpacious weſt,*
And all the teeming regions of the ſouth,
Hold not a quarry, to the curious flight
Of knowledge, half ſo tempting, or ſo fair,
As man to man. *Akenſide.*

Et quid, quaeso, animo benevolo plus gaudii afferre potest, quam diros aliorum rescindere dolores? In hoc profecto medicus Illius vestigia quodammodo urget, qui totam vitam suam in aliis benefaciendo profudit. Quam juste Cicero: 'Homines, inquit, ad Deos in 'nulla re propius accedunt, quam in salutem 'hominibus dando.'

Medicina ipsa ars est multiplex et complicata, et eum, qui in studium ejus incumbat, non solummodo structuram corporis humani, sed etiam, quibus singulae partes sint obnoxiae, morbos, rationemque medendi, scire oportet.

Haec omnia sane non sunt discenda, absque diligentia solertiaque indefessa. Quare cum rei medicae studiosus thesin suam in lucem edat, novae multum materiae vix sperari potest.

test. Neque enim experientiae, neque otii satis, ad res de quibus differere optat, indagandas, habet.

Non scribendi studium, non

——— laudum immensa cupido,

me nunc hasce paginas emittere concitant; sed potius, Viri ornatissimi, ut institutis vestris legibusque, quantum potui, obsequerer.

——— vivite, valete!

ERRATA.

Pag. 12. l. 16. *pro* coloris *lege* caloris.
17. 9. *supple* comma *post est.*
19. 2. *pro* acidi *lege* alcali.
3. *pro* alcali *lege* acido.
8. *dele* corporis, *et pro* constructioni *lege* constrictioni.
24. 4. *pro* rocidae *lege* roscidae.
26. 8. *pro* est *lege* esse.
32. 3. *post* partes *supple* per continuitatem solam.
38. 2. *post* sal *supple* comma.
ult. *post* seneka *supple* semicolon.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HALITU CUTICULARI.

VARII ex ſanguinis mole ſecernuntur liquores, quorum plerique natura propria non ſolum ab eo, ſed inter ſe omnino differre videntur. Quomodo autem haec miranda mutatio perficiatur, aut unde hi inter ſe differunt, quare pancreate bilis, renibus lac non praeparatur, mihi prorſus ignota apparent; et a principiis, cum chemicis, tum mechanicis, nobis ſaltem compertis, ea reperire conari ineptum eſſet, quanquam quidem multi viri illuſtres in hoc ipſo laboraverunt. Hallerus inclytus humores ſecretos in quatuor dividit claſſes,

 quas

quas compoſitione, ſpiſſitudine, aliiſque proprietatibus diſtinguit ; de diviſionis hujus utilitate haud a me diſputandum eſt ; attamen, me judice, ſimplicitatem naturalem multo accuratius imitabimur, ſi modo eos in claſſes dividamus ſequentes.

1*mo*, In humores utiles (ſecretiones) ;

2*do*, In inutiles vel noxios (excretiones).

De ultimae claſſis parte, excretione nempe cuticulari, hic eſt mihi in animo praecipue diſſerere.

Excretiones cunctae naturales, ſaluti, imo vitae humanae, maxime conferunt. Hoc profecto liquet, ſi corpus animatum quaſi machinam e partibus ſolidis et fluidis conflatam conſideremus : Hac machina, per omnem vitam, ſemper utimur ; unde partes ejus ſolidas ſolvi et abradi ; particulaſque ſic diſſolutas oeconomiae animali inutiles reddi neceſſe eſt.

Fluidae quoque partes, multo calori obnoxiae a cordis arteriarumque motu excitato, acres vel noxiae fient ; unde maximam eas expellendi neceſſitatem aperte cernere licet ; huic igitur functioni beneficae, per varia organa excretoria, quae tot foſſarum, ut haec ſuperflua materies eliminetur, quaſi officio fungantur, et etiam novo nutrimento locus paretur, ſapienter cavit

rerum

rerum supremus *Molitor*; itaque salus certe vigebit, quamdiu ab hoc processu pendeat.

In proposito exsequendo hanc methodum observare statuo.

PARS PRIMA.

PHYSIOLOGIA.

1*mo*, Fontes, unde scateat excretio cuticularis, quodammodo detegere,

2*do*, Perpauca de materiei perspiratae dotibus quam breviter potero differere.

PARS SECUNDA.

PATHOLOGIA.

1*mo*, De perspiratione cum suis consequentiis prorsus obstructa.

2*do*, De perspiratione cum suis consequentiis nonnihil imminuta.

PARS

PARS TERTIA.

DE DIAPHORETICIS.

1*mo*, De modo operandi diſputare conabor.

2*do*, Varia remedia diaphoretica enumerabo.

3*tio*, De eorum uſu in morbis ſanandis dicam.

Imperitia mea, aeque ac anguſti limites hujuſcemodi operibus circumſcripti, me haud ſinent altius hanc rem latiuſve inveſtigare: Quare, ſi qui irrepſerint errores, quod in re tam difficili accidere neceſſe eſt, judices doctiſſimi, ut me excuſatum habeatis, vos obnixe obteſtor obſecroque.

PARS PRIMA.

PHYSIOLOGIA.

SECT. I.

De Perſpirationis Fontibus.

I.

Perſpiratio cuticularis haudquaquam nuper inventa, Sanctorii nomen recepit, non quod ipſe primus eam

reperit,

reperit, ſed duntaxat quod huic praecipue animum adhibuit. Liquet Hippocratem non omnino eam ignoraſſe, quum corpus non ſolum exhalare, ſed etiam inhalare indicat. Quanquam autem ipſa humoris excretio per cuncta ſecula fuit manifeſta, tamen de origine ejus inter auctores multum diſcrepat.

II.

Veteres enim hanc evacuationem tantummodo fieri per cuticulam, tanquam cribrum, putaſſe videntur. Malpighius, et alii, hanc ſecretionem a quibuſdam effectam eſſe glandulis, quas ubique ſub cutem diſſeminari contendunt; et porro has glandulas ubique ductibus cutem penetrantibus inſtrui opinantur; ſed merum ſomnium eſt; quoniam hae glandulae ab anatomia demonſtrari non poſſunt; ideoque haec hypotheſis illo quod meruit fato periit.

III.

Celeber. Ruyſchius, candore conſpicuus, tales glandulas ſe invenire non potuiſſe profitetur; et quod Malpighius glandulas appellavit, re ipſa e cuticula provenire demonſtrat, et hos perſpirationis eſſe fontes omnino denegat;

negat; ipſe etiam aſſerit, et injectis praeparationibus demonſtrat, arterias ſub cutem materiem perſpirabilem exhalare.

Noſtras Monro * peritiſſimus hanc rem accurate tractat, et ſudoris et perſpirationis fontes eſſe extremitates minutas arteriarum, ubique cutem penetrantes, perſpicue demonſtrat.

IV.

Illuſtris Kaaus † ingenioſo experimento hoc quidem clariſſime explanat. Calidae quantitatem aquae in axillarem humani cadaveris arteriam injecit, et aquam quaſi ſudorem e brachio erumpere obſervavit. Nunc autem haec veritas adeo confirmatur, ut nemo quidem anatomiae peritus de ea dubitet. Haec et multa plura medicinae ſtudioſis plane indicant, quantum veritati conducat, eos ad anatomiam, ut noſtrae ſcientiae perneceſſariam, diligenter incumbere: Nam, ſine perfecta corporis ſtructurae ſcientia, cauſae proximae, ideoque morbos medendi methodus ignorantiae et obſcuritatis

nubibus

* Oratio de cuticula human.

† Kaau de perſpirat. N. 94.

nubibus oportet tegantur : Unde praxis empirica, et multa mala, quae enumerare longum esset.

V.

Ex eo, quod de exhalantibus organis dictum est, quodcunque cordis arteriarumque adaugeat motum, id hujusce excretionis quantitatem etiam aucturum, observare licet. Hominem sanum impercepta perspiratione frui, applicando politam ad nudam cutem lamellae superficiem, in qua exhalatio humida condensabitur, facile demonstrari potest.

VI.

Sin autem systema vasculare, ab ulla potestate stimulante proprie applicata, ad motum crebriorem excitatum fuerit, materies perspirabilis, forma sudoris, effunditur. Dum derivatio percipi non potest, vel forsan in parva quantitate, a vestibus aut aëre externo facile absorbetur; sed, postquam quantitas ad quendam gradum augetur, ulterius absorberi non potest, ideoque statim apparet.

VII.

VII.

Hic obſervare licet, ſi corporis calor ad quendum gradum ſubito auctus fuerit, perſpirationem prorſus obſtrui, et neceſſarium fore, prius caloris gradum diminuere, quam ea reſtituatur. Copioſa ſudoris derivatio, ab aucta cordis et arteriarum actione, haud ſolummodo pendet.

VIII.

Quum nos exhalantium organorum ſimplicem ſtructuram conſideramus, Artificem Omnipotentem non poſſumus non admirari ! Si haec ſecretio glandibus peracta eſſet, multa incommoda procul dubio acciderent, propter ſuarum functionum peragendi tarditatem : Hic celeritas maxime neceſſaria videtur, quum ſaepe cogimur noſmetipſos ſubito violenter exercere, quod praecipue ſyſtematis arterioſi motum excitat, et fluida expandit. Excretio tamen hoc ſimplice artificio prompte pro re nata efficitur. Cum quidem, ſi organa glanduloſa extitiſſent, minimus coloris gradus ea forſan inflammaſſet et obſtruxiſſet. Ita, benigne datum eſt,

—quid

——quid
Conveniat nobis, rebuſque ſit utile noſtris *.

IX.

Unguen cutis ab auctoribus memoratum quaſi humorem a materia perſpirata prorſus alienum haudquaquam eſſe verum mihi videtur. Sagax Winſlow, qui has deſcribit glandulas hoc ſebum ſecernentes, hos folliculos, in naſo, auribus, axillis, praecipue inveniri dicit; quapropter, ejus officium his partibus proprium eſſe concludere licet, et maxima cum veriſimilitudine, cutem lubricari et emolliri ab arterioſa exhalatione quodammodo, ut abdominis, thoraciſque cavitates, aliaeque corporis partes † ſunt, inferendum eſt.

X.

Haec exhalatio, magis volatili et aquea parte evaporata, parteque glutinoſa, ſummae cuti in ſebi forma ad-

haerente,

* Juven. Satir. X. 347.

† Minime dubium eſt, quin ſimilis exhalatio muſculorum interſtitiis adſit, quod vires ad frictionem perferendam ſuppeditat.

haerente, facile hanc ſpeciem praebeat ſebaceam, quod praeſertim tempore hyberno accidit.

S E C T. II.

De Materiei Perſpiratae Dotibus.

XI.

Alimentum in ventriculum receptum, ibique ſucco gaſtrico miſtum, conficitur, mutatur, et in chylum convertitur; poſtea hic chylus vaſis lacteis abſorbetur, et per ductum thoracicum ad ſanguinis maſſam invectus, in ſuccum proprium animalem elaboratur: Poſtea autem (ut ſupra dictum eſt) ex parte corrumpi incipit; quapropter ſua vice eliminari oportet.

XII.

Sanguis, ſimul ac emiſſus eſt, homogeneus eſſe apparet; attamen longe aliter res ſe habet: Dum enim e venis profluit, licet obſervemus quendam ſubtilem, volatilem, et nonnihil foetidum, magna copia ſurgere, vaporem, cui phyſici nomen impoſuerunt halitus. Poſt hanc evaporationem, ſanguis quaſi lac ſponte coagulat,

hoc

hoc coagulum brevi bipartito dividitur, nimirum in ſerum et craſſamentum.

XIII.

Hoc iterum duas continet partes notandas, globulos rubros, (etſi ab Hewſoni * experimentis obſervationibuſque liquet non eſſe ſphaericos, at potius planos inſtar nummi), et lympham coagulationi aptam, quae ſponte coit, et qua partes ſolidas praecipue nutriri ferunt.

XIV.

Serum ſimiliter in duas partes ſeparari poteſt; quippe, ſi modo quodam gradu afficitur caloris, pars altera in maſſam ſolidam inſtar ovi albuminis diutius cocti congelatur, dum pars altera fluorem retinet, neque calore nec acidis fortiſſimis ſpiſſeſcere poteſt foſſilibus †.

XV.

Ab accuratiſſima ſanguinis *diſquiſitione*, liquores ſecreti, nempe bilis, *ſemen*, &c. non ſunt diſcernendi; attamen procul dubio a poſteriore in eo exiſtunt, etiamſi eorum particulae componentes adeo disjungantur, itaque

* On the properties of the blood.

† Haller on the nature of the blood.

que confertim maſſa ſanguinis miſceantur, ut niſi propriis glandulis ſegregari non poſſint.

XVI.

Corpori excretionis organa ſunt tria, cutis pori, renes, atque pulmones, qui duplice in ſyſtemate funguntur officio; inter ea, ut quidam volunt, alvus haud apte collocari poteſt.

XVII.

Obſervare licet, ut, aliquibus organis ſecretionis male officio fungentibus, humor ſecernendus alia via quodammodo evadit, ſic interdum animadvertere poſſumus, ſudorem odorem urinae emittere, quod praecipue accidit, dum copioſe profluit, et quo plus urinae eſt, eo, caeteris paribus, minus ſudoris eſſe.

XVIII.

Renum excretio praecipue, a materia inſenſibili perſpiratione ſecreta, ut non aeque ſubtilis volatiliſque ſit, differre videtur; et exiſtimo materiam venenoſam pulmonibus excretam, materiae ab inſenſibili cutis exhalatione effuſae (quae ſit fortaſſe aeque lethifera, licet periculorum defectu non aeque pateat) valde affinem eſſe.

XIX.

XIX.

Aër Mephiticus.

Aërem mephiticum pulmonibus exhalari, nunc fere creditum eſt. Vir rei chemicae peritiſſimus Dr Black calcem vivam in aqua ſolutam aëri expirato ſubjecit, eandemque aëre mephitico cito ſaturatam et praecipitatam auditoribus oſtendit *.

XX.

Fortaſſe licet nobis dicere, omnem aërem, quem inſpiramus, non ſtatim exſpirari, ſed partim in ſyſtema recipi, ut alicui ſubſerviat utili propoſito, forſan antiſeptico, aut ſaltem ut temperet corporis calorem.

XXI.

Hoc peracto, dicere eſt aërem alii noxiae materiae conjunctum, non ſolum a pulmonibus, ſed etiam cutis meatibus, a perſpiratione inſenſili rejici.

XXII.

Materia quaedam foetida.

Perſpiratio inſenſilis quaſi halitum tenuem ſanguiniſque partes magis volatiles etiam continere videtur, qui-

bus

* Praelect. Chem.

bus particulae aliquae foetidae insunt. Canes, qui olfactus sensu acutissimo gaudent, rem ita se habere aperte demonstrant; miranda enim sagacitate, dominos suos inter mille alios, peculiari odore, qui ex eorum corpore exhalat, perdocti, dignoscunt et inveniunt.

XXIII.

Aqua.

Aquam in materie perspirata existere clarissime liquet, quum superficiem speculi politam, dummodo exhalatio libera fiat, ad cutem applicando, partem in aquam densari plane cernamus.

XXIV.

Ex supra dictis, itaque, sanguinis particulas tenuiores, subtiles, volatilesque in insensibili perspiratione effugere; at in sudore profuso partem crassiorem, quae urinae simillima est, extrudi, statuere licet.

XXV.

Sal.

Vitri conflatores, et alii, qui extremo calori objiciuntur, habere quasi crystallos vestibus adhaerentes, saepius obser-

obſervantur; hoc oſtendit materiem adeſſe ſudori ſalinam *, quae fortaſſe conjunctione acidi cum phoſphorico alcali formatur.

PARS SECUNDA.

PATHOLOGIA.

De Perſpiratione, cum ſuis conſequentiis prorſus obſtructa.

SECT. I.

XXVI.

Si modo cutis ſtructuram e varie directis fibris conſtantis, vaſiſque ſanguiferis numeroſis nervisſque interſperſis conſideremus, ſpaſmo eam valde obnoxiam decernendum.

XXVII.

Huic corporis conſtructioni imbelles et laxo habitu praediti, ut etiam omnibus aliis affectibus ſpaſmodicis, maxime proclives ſunt, et contra, athleticos hoc malo rariſſime affectos inveniemus, ut qui plerumque frigoris et caloris viciſſitudinibus aſſueti ſunt, quum debiles, qui fere ſub tecto degunt, et qui lautius tractantur, et veſtiuntur,

* Kunkel philoſoph. chym. p. 294.

tur, perspirationem saepe habeant obstructam. Fortasse vero nulla constitutio hunc affectum prorsus evadere potest.

XXVIII.

Variae contingunt causae hanc constrictionem inducentes, ut animi affectiones deprimentes, &c. sed quando ab hac causa oritur, credo eam rarius diu permanere; at hujus multo frequentissime mali causa nascitur a corpore, spiramentis apertis, &c. ad frigus exposito.

XXIX.

In hac plaga hoc saepius accidit, ob repentinum a calore in frigus transitum. Aqua frigida, a viro sudante hausta, eundem pariet effectum. Miasma et contagium, secundum clar. Cullenum, imprimis cerebri energiam minuendo, et postea extremorum atoniam spasmumque vasorum inducendo, perspirationem impedire valent.

XXX.

Sed quibuscunque causis haec retinetur excretio, saluti maxime inimicas producit consequentias.

Si haec, secundum Sanctorium *, tanto pondere secernitur, aliis praeterea consideratis, sine ullius externae contagionis † fomite, de hac sola causa, quin febris gignatur, vix dubito.

XXXI.

Si quis inde febre corripitur, pigritia, languore, lassitudine, horrore, et aliis afficietur symptomatibus, quae in algido intermittentis statu febris evidenter occurrunt; cui status fervidus sine sudoris eruptione fere succedit; sin autem extemplo sudor moveatur, procul dubio aegri affectus cito quiescent.

* Static. Aphor. XXI. et LXX.

† Contagium esse aliquam materiem in vaporum sphaera fluitantem, et ita humana corpora inficientem definitum est, et porro ab humanis corporibus quibusdam morbis laborantibus originem ducere; sed hanc labem huic initio esse priorem liquet; et mihi videtur esse verisimillimum hanc primam causam ita explicari posse. Aer similiter iterum iterumque respiratus contagione onerari potest, quum materiem noxiam pulmonibus excretam, ei, quae per cutem perspiratur, valde assimilare observare licet.

XXXII.

Hoc quodammodo mihi videtur hanc ſtabilire opinionem, quod diaphoreſin emeticis, vel aliis remediis excitando, plurimae febres primo acceſſu coerceri poſſunt; ſed plerumque medici auxilium non quaeritur, donec morbus formatus ſit, et tunc quidem non facile ſudori ſuccumbit.

XXXIII.

De his phaenomenis, aliqua ex parte reddere rationem valemus, ſiquidem conſideremus materiam perſpirabilem retentam, cor et arterias potenter ſtimulaturam, praeſertim cum pulmonis et renum excretio ſupplere cuticularis defectum forſitan non cenſeatur, et profecto urinae excretio ſaepius poſt conſtrictam cutem valde diminuitur.

XXXIV.

Ejus alia ſymptomata, nauſea et anorexia, a miro conſenſu ventriculum inter et cutem exiſtente explicanda ſunt, et inſuper, ni fallor, ab acri materie in ſtomacho, cum ejus ſuccis naturalibus, ſecreta.

Quare hujuſmodi febris, poſt diuturnam commorationem, non facile curetur; cum, tunc temporis, noxia materies

materies et fluida et ſolida interius infecerit, reſpondendum eſt.

XXXV.

Inflammatio pariter in variis corporis partibus ſuppreſſionem hanc ſequi poteſt, et haec diverſis membris, vel ſecundum conformationem, vel cujuſque conſtitutionis praediſpoſitionem, accidet. Ita, qui anguſtis thoracibus formantur, magis aliis, pulmonis inflammationibus obnoxii ſunt; ſummi conſtrictio corporis ad interiores partes ſanguinem cogit, et anguſtum pectus liberum ejus per pulmones tranſitum impedit.

XXXVI.

Ab hac cauſa *rheumatiſmus* acutus alios habitus, dum alios chronicus afficiet. Illuſtris Tiſſot * meminit de quodam, qui, ex obſtructa perſpiratione, acri cholico laboraverit.

XXXVII.

Diarrhoeae et etiam *dyſenteriae* ſpecies, interdum videntur a ſummo corpore materiae perſpirabilis repulſu, origi-

* Avis au peuple, pag. 19.

originem ducere; quaedam certe exempla, evidenter ab hac caufa producta, egomet ipfe vidi. Haec circa autumni finem anno 1782 occurrerunt, quando, diebus ardentibus, frigidae et rocidae vefperae fuccefferant. Hic, affectus non apparuit contagiofus et malignus, cum pauci inficiebantur, nifi, qui vefpertino tempore in agris degere folebant, et, ex iis morbo correptis, unus folum mortuus eft. In horum plerifque faeces biliofae, fpumofae, acres, erant pauciores, et frequenter fanguine mixtae, cum tenefmo et torminibus. Nonnulli lenius afficiebantur, cum excrementis copiofis haud fanguine tinctis, nec cum moleftis aliis fymptomatibus comitatis.

XXXVIII.

A perfpiratione fuppreffa *hydrops* procul dubio faepe occurrit; nam hominum fudantium hydrope correptorum, cito poft hauftus aquae frigidae nimis liberos, exempla funt invenienda; quod evenit ab externae exhalationis obftructione, dum interna manet. Home Profeffor illuft. dicit *, fe obfervaffe hydropes faepius occurrere

* Praelect. fuis de Mat. Med.

currere in plagis, ubi aër humiditate gravatur *; in hoc casu cutis ab aëre aquam inhalat, dum eodem tempore pondus et humiditas vaporum sphaerae exhalationi obstant. Denique, multi sunt morbi, quos toti obstructioni hujus utilissimae excretionis attribuere licet.

XXXIX.

'Plures ex frigore male affecti, quam peste, moriuntur,' valde acutus et sapiens respondit medicus amico, qui interrogatus, an bene valeret? responderat bene, nisi quod ex frigore sim male affectus. Hanc sententiam illustriss. laudavit Tissot.

SECT. II.

De Perspiratione imminuta suisque consequentiis.

XL.

Si tot acres morbi a tota perspirationis obstructione excitentur, facile intellectu est, quod vel diminutio, vel intempestiva

* Omnium perniciocissima est nimia humiditas, quae cuti et pulmoni externe applicata per venas bibulas intus assumpta, totique corpori interne applicata, fibras laxat, et debilitat, perspirationem minuit, et humores nimis aquosos reddit. Hinc gravedo, tussis, asthma, phthysis, hydrops, &c. Home Princip. M. § iii. p. 20.

peſtiva cujuſdam partis retentio, oeconomiam animalem multum laeſurae ſunt. Quanquam quidem non tam ſubitus appareat affectus, tamen noxia materies maſſae ſanguinis commiſta, quod vitari nequeat, eam, et inde cunctos corporis ſuccos, inquinabit.

XLI.

Si vero ſanguinis maſſa hoc modo vitiatur, tuto argumentari licet, quum ſanguis partibus eſt ſolidis nutrimento, neceſſe eſt illas male affici. Non ad me attinet aſſerere, putriditatem nonnunquam in ſanguinis mole exiſtere; credo equidem, ſi ſanguis vere putridus eſſet, vitam propediem extinctum iri; tamen, ut opinor, Milman, et alii ſuam opinionem longius proſequuntur, cum aſſerunt, ſcorbutum alioſque tales morbos laxitati muſculorum fibrarum ſolummodo attribuendos; nam procul dubio quotidie videmus maximam fibrarum laxitatem abſque minima ad hujuſce naturae morbos propenſione.

XLII.

Ad ſummum, multos ex rationibus inferre libet, in omnibus fere morbis ordinis impetiginis, fluida pri-

mum infici, ſine ſtatu putrido, vel forſan putreſcente.

XLIII.

Imprimis, nautae, et alii, qui ſalſamentis veſci coguntur, et debitam corporis munditiem ſaepe negligunt, praecipue ſcorbuto ſunt obnoxii: Salſamenta equidem praebent chylum ſaltem acriorem, quam alimentum idoneum; et ſordes etiam malum adjuvant. Pauci inter navitas gregarios ſaepius quam ſemel in hebdomada mutant induſia, nec cubitum ituri veſtibus ſe exuunt; neceſſarie ergo illorum veſtes materiem perſpiratam abſorbent, quae facile iterum in corpus refertur.

XLIV.

2*do*, In noſtra plaga, herpes, et alii morbi cutanei, verno et hyberno temporibus crebro apparent, iterumque, aeſtate accedente, evaneſcunt.

XLV.

3*tio*, Plagarum incolae ſeptentrionalium, prae aliis, hiſce morbis laborant, quod non tantum cibo, quo utuntur, at ſimul frigori perſpirationem impedienti attribuendum eſt.

XLVI.

XLVI.

His aliisque rebus perpensis, plane liquet (ut jam dictum est XLII.) fluida imprimis inquinari; nam, si sola debilitas fibrarum scorbutum induceret, constat verisimillime frigidarum incolas regionum eum evasuros esse, quod tonica frigoris potestas quodammodo debilitati obviam iret.

XLVII.

Morbi plerique impetiginosi, in nostra et frigidioribus plagis occurrentes, non solum a frigoris effectu excretionem imminuentis, sed etiam, credo, a sordibus originem ducunt, quod per has materia perspirata resorbetur, et praeterea minuitur excretio. Patet, si opera munditiei magis daretur, hos pravos diaetae effectus minime gentium adeo manifestos fore, praesertim si idoneo exercitio uterentur homines, ad excretiones promovendas. Ego quendam novi herpeticis eruptionibus, cum crurum ulceribus, quavis hyeme aut vere laborantem, qui, adventu aestatis, semper convaluit.

XLVIII.

Phthysis pulmonalis casus frequentes fortassis in hac insula accidentes, vel obstructionem vel materiei perspi-

rabilis

rabilis parum juſtam retentionem, quaſi cauſam conſiderando, quodammodo explicari poſſunt.

Glandulae itidem induratae hocce modo quidem induci videntur: Retenta acris materia ſyſtema lymphaticum prompte malo afficiet, et inde tubercula * variis in partibus oriuntur. Sed revera hanc opinionem confirmare tendit, utroſque morbos, ſaltem priuſquam inveteraverint, ad calidiorem plagam eundo, quo perſpiratio fiat liberior, ſanari poſſe.

Perſpirationis pathologia, ſi fuſius tractaretur, conſuetos tentaminis hujuſmodi limites longe excederet, et porro ars longa eſt, et judicium difficile †. Nunc itaque ad rem tertio propoſitam procedo.

* Eoſdem quodammodo effectus edit acor quidam, e cantharidibus abſorptus, quemadmodum medici glandulas poſt veſicatorium applicatum aliquatenus tumidas obſervant.

† Sic loquitur vir ille celeberrimus, qui pater conditorque medicinae juſte habitus eſt. Hipp. aph. I.

PARS TERTIA,

Quaedam de Diaphoreticis complectens.

CAPUT I.

SECT. I.

DEFINITIO.

XLIX.

Quodcunque per cutem exhalationem copiosius excitare valet, diaphoreticum haud frustra appellari potest; attamen haec desinitio nimis generalis est, quia nonnulla animi pathemata, dolor, &c. quae inter remedia diaphoretica non apte locum habere possunt, hasce sibi vindicant potestates; hoc modo autem, opinor, definiri possunt. Omnia nimirum remedia, quae vel stomacho recepta vel externe applicata, dum animalem oeconomiam haud laedunt, diaphoresin efficiunt.

MODUS OPERANDI.

L.

Considerare miram sympathiam ventriculum inter aliasque, praecipue cutem, corporis partes, fortasse aliquid super

ſuper hac re in apricum proferet, quod a numeroſis nervis ad illud organum utiliſſimum deſcendentibus explicandum; adeo ut, ſi aliquid patitur, facile cum cerebro, et inde cute, quae multis nervis ad ſenſum tactus locupletatur, communicet. Hoc modo diverſa relaxantia, et diaphoretica nauſeam inducentia agere puto. A magis ſtimulantibus, cor organum maxime irritabile plane excitatur.

LI.

Hunc conſenſum ſtomachum inter et ſuperficiem, multa argumenta, e quibus pauca citabo, probare tendunt. Appetitus, exempli gratia, perſpirationis vicibus valde afficitur. Si modo ſummi corporis tonus fortis ſit, eodemque tempore perſpiratio libera, cibi appetentia acris erit, ut in tempeſtate frigida et arida ſaepiſſime expertum eſt. Porro obſervamus, nauſeam in frigido intermittentis febris gradu occurrentem, ſudoris eruptione ſequentis ſublevari.

LII.

Auctores tamen hujus phaenomeni rationem multifariam reddiderunt.

Plem-

Plempius *, quare poſt cibum frigeſcamus explicans, dicit veriſimiliter venire ab ipſo cibi frigore, qui primo ventriculum et poſtea alias partes refrigerat.

Fernelius, hoc tractans †, aſſerit, ſudorem non ſolummodo a corpore omnino ſecerni, ſed interdum a praecordiis et hinc cognoſci poſſe, quamobrem, qui exercitio vel ſole caleſcunt, ſi libere aquam biberint, mox ſudore madeant. Non equidem (inquit) ab aqua per corpus diffuſa, quippe quae poſtea in ventre fluctuare ſentitur, ſed ab ejus halitu ſurgente, a calidis praecordiis ſudor formatur.

LIII.

Ab hac ratiocinandi methodo conſtat, hos auctores non veram intellexiſſe cauſam ; et mihi omnino perſuadetur, haecce ambo phaenomena aliter explicari poſſe, ſympathia nempe cutem inter et ſtomachnm.

LIV.

Diaphoretica calefacientia cor et arterias ſtimulando, ſuum edunt effectum ; et inde augendo ſanguinis momentum,

* Plemp. inſtitut. p. 237.

† Fernel. de Feb. Cap. 11. p. 237.

mentum, uti poftea adhibita, pulfum magis plenum et frequens ante fudoris eruptionem fieri obfervare licet. In ftatu fanitatis, quoddam aequilibrium inter impetum fanguinis intus, et preffuram vaporum fphaerae foris intereft; fin autem haec preffura a corporis ulla parte removeatur, quomodo fanguis et alia fluida ad illam confertim ruant, percipere licet.

LV.

Cuticula etiam ad fanguinis impetui refiftendum intus utilis effe videtur: Illius, ficca cucurbitula applicanda, exemplum habemus; hujus, dummodo cuticula emplaftri epifpaftici opera vel aliter amoveatur. His addere licet, ipforum tonicam poteftatem vaforum, utpote eos, in quibus laxitas adeft, fudorem emittere obfervamus, minimo fere ufos exercitio.

LVI.

Ab his innuere volo, hinc operationem calefacientium diaphoreticorum dilucidari poffe; quod illa, fuo ftimulo cordi arteriifque vires fuppeditant, ad externam refiftentiam fuperandam. Hinc quoque videmus, quomodo

modo balneum calidum, vel ſimplex pediluvium, horum remediorum effectum multum augebunt.

LVII.

Obſervatum eſt, corporis calore ad quendam adaucto gradum, (qui diverſis conſtitutionibus variat,) ſudorem elici non poſſe. Haec res a Doctore Alexandro *, ita ut contradici non poſſit, quantum ego ſentio, probatum eſt. In hac re, duo fecit experimenta. Primo, magnam liquoris ſtimulantis quantitatem bibit, et confeſtim cubitum ivit; poſtea cutis fervida, et lingua ſicca et arida, calor per totum corpus auctus, aliaque ſigna febris ſupervenerunt; atque calidis liquoribus diluentibus, ſine levamine, uſus eſt.

LVIII.

In hoc ſtatu multum frigidae exhauſit, et poſt circiter ſex vel octo minuta copioſus, quem deſideravit, erupit ſudor, et brevi cuncta ſigna febrilia evanuerunt. Ut de hac re certior fieret, nocte ſequente, caenatus, vini rubri libras fere duas bibit, et ſtatim in lectum ſe conje-

cit;

* Experimental Eſſays, p. 163.

cit: Febris ſigna cito advenerunt, ut antea: Inſtrumentum Fahrenheiti temperamentum aëris oſtendens ſcrobiculo cordis admovit, et mercurius ad gradum centeſimum decimum viginti minutis ſurrexit, dum arteria nonagies quater vel quinquies in uno minuto pepulit; in hoc ſtatu largos frigidae aquae hauſtus cepit. In octo poſt minutis madeſcebat cutis, et poſt alia decem libere ſudabat. Mercurius duos, et poſt ſemihoram, tres alios gradus cecidit.

Pulſus ſimiliter, antea nonaginta quatuor, nunc octoginta quinque, non exceſſerunt.

LIX.

Ab his experimentis Doctor Alexander concludit, quendam caloris gradum eſſe neceſſarium ad ſudorem ciendum, quod punctum ſudorificum appellat, et quantum alicujus calor excitetur ſupra, vel deprimatur infra hoc punctum, tantum a ſudando removeri.

LX.

Quendam caloris gradum ſudoris effuſionem impedire, veriſimile eſt; attamen, ſi quis refrigeretur infra hoc punctum, ex eo, ſudorem non poſſe elici, haud

ſequitur;

ſequitur; exempli gratia, in ſyncope ſudorem fluere obſervamus, ubi calor naturalis minuitur, et cum idem e ſyncope convaluerit, ſudorem arte cieri poſſe, quanquam corporis calor multo magis fuerit auctus; ideoque Doctoris concluſio nimis generalis eſſe videtur.

LXI.

Celeberrimus Huxhamus putat, magnum calorem et nimium ſanguinis motum impedire, quo minus praebeat ſolitas excretiones; at mihi patet, phaenomena in experimentis ſupra memoratis aliter quodammodo explicari: Nempe, magnum caloris gradum qui corpori ineſt cutem inflammare, et adeo eam denſare ut ſpiramenta obturentur; ſed frigida aqua ventriculo recepta, corporis temperamentum e veſtigio reduci, et ipſo facto ſummi corporis conſtrictionem relaxari.

LXII.

Clar. Alexander itidem obſervat, ſanguinem non ſpiſſari ſudando. Sudore excitato, ſanguinis partes maxime volatiles primo effugient; ſed poſtea, difficile

eſt

eſt ſudationem continuare diluentium ſine ope liquorum.

LXIII.

Nunc pauca dicere pergam de variis remediis, quae in uſu fuerunt ad diaphoreſin vel ſudorem promovendum. A propoſito alienum eſt, ea digerere in ordines conari, quod tales ſeries plerumque ſunt confuſae et iterationibus comitantur.

S E C T. II.

Varia diaphoretica Remedia.

LXIV.

1*mo*, Nonnulla ſunt medicamenta, quae, majore quantitate exhibita, vomitum vel catharſin inducunt; ut antimonii praeparationes diverſae, ipecacuanha, &c. Sin autem parvis doſibus ſint adminiſtratae, tantum excitant nauſeam, quae magnopere perſpirationem promovet. Hoc modo tartarum emeticum, et pulvis Jacobi uſurpantur. Clar. Gregorius * fere praefert ipecacuanham tartaro emet.; quia ejus uſum violenti effectus interdum ſequuntur.

* Praelectionibus ſuis clinicis.

LXV.

2*do*, Sales aliqui neutri, velut ſpiritus Mindereri; at in caſibus phlogiſticis, me judice, neuter ſal vegetabili fixo alkali formatus, cum ſucco limonum, huic, ut minus calefaciens, anteferendus. Hi refrigerantes appellati ſunt *, non quod totum corpus directe, ſed augendo ſummi corporis calorem refrigerant. Clar. Profeſſor Gregorius obſervat †, multo largiores doſes, quam ſolent, ad hos proferendos effectus, adminiſtrandas eſſe.

LXVI.

3*tio*, Nonnulla vegetabilia narcotica, ut opium, et antiſpaſmodica, ut moſchus et camphora, moſchi grana decem, ſecundum Doctorem Liewis diaphoreſin movebunt, dolorem mitigabunt, et ſomnum inducent.

LXVII.

4*to*, Quaedam violenta ſtimulantia inter diaphoretica digeſta ſunt, et acria vegetabilia, velut ſerpentaria, guaiacum, ſeneka, alkali volatile, et olea eſſentialia; quorum

* Cullen. Prim. Lin. Par. LXX.

† Conſpectus Med. Theoret. Vol. ii. p. 497.

quorum nonnullis frequenter olim improprie utebantur. Illa vere perſpirationem augebunt, tametſi, ſine diluentium aut laxantium ope, ad ſudorem eliciendum, ea parum proficere exiſtimo.

LXVIII.

5to, Medicamentum emeticum, cum opio junctum, eſt efficacius quam alterutrum ſincerum ; ita pulvis Dover. praeſtantiſſimum repertus eſt ſudorificum remedium, quod opium emeticum ipecacuanhae effectum obtundit.

Gregorius noſter mercurium praeſcribit, quem dicit multum adjuvare hoc medicamentum, ſi modo ſudor profuſus deſideretur.

LXIX.

6to, Variae mercurii praeparationes pulſum arteriarum excitant, et excretionem cuticularem promovent ; alii hanc, alii illam praeparationem prae caeteris laudant ; ſed mercurius corroſivus ſublimatus ſaltem aeque utilis ac ulla alia eſſe videtur. Sulphur etiam quodammodo ſudorificum eſſe apparet.

LXX.

LXX.

7*mo*, Diluentia. Sine diluentium ope liquorum, sudatio diu continuari non poteſt; diluentibus ergo, cum frigidis tum calidis, pro re nata, uti licet. Si calor febrilis multum viget, cute obſtructa, frigida adminiſtrentur; ſin autem ſudorem jam motum continuare optat medicus, calida praeferantur. Baſis omnium diluentium eſt aqua, quae decocti forma vegetabilis, uti aqua hordeacea communis, aut variis ſubſtantiis imbuta, fere adminiſtratur. Pomorum infuſionem multum prodeſſe, cum diluentem, tum ſitim reſtinguentem, expertus ſum.

LXXI.

Balneum calidum vel generale vel topicum hic memorare libet. Quod non ſolum cutem relaxat, verum etiam, quum aquae pars abſorbetur, eoſdem habebit effectus, quos diluentia ſtomacho recepta. Praeter haec ſunt quaedam perſpirationem promoventia, quae inter diaphoretica forſan haud apte digeri queant, ut

LXXII.

Balneum frigidum; ſi quis ſubito in aquam frigidam ſeſe immergat, et ſtatim exit, cordis et arteriarum actio augetur, et dummodo eat cubitum, et lodicibus laneis ſe tegat, facile prorumpit ſudor.

LXXVIII.

Exercitium et ſecretiones et excretiones praecipue cuticulares, promovet. Exercitatio lenis, violentae, et diu continuatae, quae ad corpus debilitandum manifeſto tendit, anteferenda eſt. Ambulatio exercitium videtur aptiſſimum ad ſalutem conſervandam; licet adverſa valetudine laborantes, eo libere uti plerumque non poſſunt. Equitatio multis in caſibus maxime confert. Frictio ab aridis procul dubio edit effectus exercitio fere pares; hic tamen ille ſtimulus non eſt univerſus, quoniam circulatio in corporis ſummo tantum acceleratur.

LXXIV.

Aura electrica quoque perſpirationem augere valet, ut ab ingenioſis experimentis inſtitutis ab *Abbate Nollet* liquet *. In tempeſtate frigida, veſtes laneae ſunt utiliſſimae

* Mem. de L' Acad. Royale, pour 1758, T. II. p. 241.

mae ad excretionem cutis ſervandam, ut quae calorem corporis naturalem adaugere poſſunt, et materiem perſpiratam, cum primum evacuatur, abſorbent.

LXXV.

Calor externus, ut corporis humores expandit, et ſyſtema vaſculare fortiter ſtimulat, haſce eaſdem poteſtates ſibi vindicabit; denique, quodcunque ſanguinis impetum augere pollet, cutis etiam excretionem quodammodo ampliabit. Enimvero, opinor me habere unde concludam, ſi fortiores ſtimuli uſurpentur, et ſubito admoveantur, excretiones cuticulares prorſus obturatum iri, ut, a periculis Alexandri ſupra memoratis, res ita ſe habere plane videtur.

CAPUT II.

De Diaphoreticorum Usu in Morbis sanandis.

In his eundem sequemur ordinem, quem in dicendo de consequentiis penitus obstructae et diminutae perspirationis observavimus.

SECT. I.

LXXVI.

In Febribus (XXX.).—Quum observassent medici plurimos acres morbos, lenta diaphoresi vel etiam sudore terminasse, si hoc idem arte perficeretur, ad morborum curationem multum collaturum existimarunt; sed eventus eorum spem saepissime fefellit. Eorum frustratio tamen et diri effectus frequentius producti, aliqua ex parte, ad sinistrum sudorificorum usum fortasse attribui queunt.

LXXVII.

Hoc aliquatenus patet, a more quidem horrendo, aegri acuto morbo laborantis detinendi sub stragulis onerosis, quasi

quasi in hypocausto occluderetur, eodemque tempore alkali volatile et alia stimulantia administrandi ; nam ita, aeger infelix prius torreretur, quam sudor erumperet. Sed, tametsi more hoc sudandi adeo abusi sint, haud sequitur, diaphoretica prudenter et caute adhibita non posse esse usui.

LXXVIII.

In primo febris (XXXI. & XXXII.) symptomatum accessu, tempestiva aptorum diaphoreticorum administratione, morbus saepe omnino curari potest. Febres a contagio virulentissimo ortae, a sudore sponte supervenente sanatae, vel saltem levatae fuerunt.

LXXIX.

Si modo attendamus phaenomenis quavis in febre epidemica occurrentibus, insignem similitudinem in his procul dubio observabimus ; attamen verisimile est, eandem causam remotam, diversos homines afficientem, diversas febres gignere posse ; ita nempe, causa, in homine diathesin habente phlogisticam, synocham producturа ; in altero diversae constitutionis, typhum; et alio mediae inter has constitutionis, synochum generaret.

Inde

Inde cernamus oportet, quantum referat, in medicamentis ordinandis aegroti habitui ſtudere.

LXXX.

In principio ſynochae ſine dubio maxime valent diaphoretica. Hic, corporis calor valde augetur, et cutis arcte conſtringitur, quibus clar. Cullenus, ad minuendam reactionem, et conſtrictionem tollendam, diaphoretica inſtituit. Si hic, ſudorem elicere, lodicibus laneis, aegrum onerando, et fervidiora adhibendo diaphoretica conaremur, mortem, ni fallor, cito obiret aeger.

LXXXI.

Ergo his adverſandum eſt ; nimirum e contrario facere, quantum nobis ineſt, ad calorem minuendum oportet. Hoc, libera aurae admiſſione frigidulae, liberali diluentium uſu frigidorum ſaporis grati effici poteſt ; a refrigerantibus etiam, velut acidis et ſalibus neutris quibuſdam, et aquam frigidam diverſis ſummi corporis partibus forſan applicando, praeſertim capiti, delirio laboranti, multum derivetur levaminis, calore (LVII.) extremo corporis inde ſubmoto, cutis excretio

fere excitabitur, ſudoremque ſemel inceptum, calidis diluentibus et pediluviis tueri poſſumus.

LXXXII.

In principio aliquarum typhi ſpecierum, plerumque diluentia calida ſunt admittenda; ſed diaphoretica praeſcripta, gradu caloris ſyſtematis praeſentis, et aegroti viribus, ſemper regi debere opinor.

Quod ad ſudationem attinet, curandum eſt, ut ſudor per totum corpus fiat generalis, ut non de repente ſiſtatur, ut non adeo continuetur, ut vires aegroti exhauriat.

SECT. II

LXXXIII.

In inflammatione.—Inflammationibus varias corporis (XXXV.) partes occupantibus, propria et tempeſtiva ſudatio, aut ſaltem diaphoreſis, remedium evadit praeſtantiſſimum; hinc in inflammatione pulmonis variiſque cynanches ſpeciebus, ſi ſudatio mature adhibeatur, plurimum ad ſanationem conferet. Hic enim vero ſudorifica calorem facientia caute ſunt evitanda.

LXXXIV.

LXXXIV.

Medicamenta dicta expectorantia, ut ſcilla, gummi ammoniacum, &c. copioſius adhibita, calorem excitant; ſin autem parcius, nihil revera efficiunt, niſi, nauſeam excitando, aegrum miſere cruciant, cujus mali egomet teſtis fui. Ea remedia ſolum vi ſtimulante expectorationem producere, pulmonis augendo exhalationem, liquet. Sin autem valde conſtringatur cutis, haec pulmonis inflammationem augebunt, et ſimul corporis calorem ſuſcitando, cutis obſtructionem confirmabunt.

LXXXV.

Horum igitur uſum in inflammationibus pyrexia comitatis, diaphoretica relaxantia, ut liquores diluentes et pediluvia, ſupervacaneum reddent.

LXXXVI.

In *rheumatiſmo acuto* (XXXVI.) ſudare multum confert; et hic res ſupra praeſcriptae ſunt obſervandae; primo corporis nimius calor regimine antiphlogiſtico minuendus, et poſtea diaphoretica pro re nata adhibenda ſunt. Auctore illuſt. Monro, poſtquam mitiora fefellerant,

lerant, pulvis Dover. multum profuit. In *rheumatiſmo chronico* diaphoretica ſtimulantia ſolummodo proſunt, ut mercurius, alkali volatile, &c Hic, ut experientia docet, aether vitriolicus, vel ſtomacho receptus, vel externe applicatus, uſui erit.

LXXXVII.

In colicis quibuſdam inflammatoriis, Tiſſot auctore *, ſtimulantia medicamenta et fervida ſunt maxime adverſa. Mulier poſt iter calida tempeſtate factum, inconſulte pedes in gelidum fontem immerſit, et colico ſtatim corripiebatur cum dolore violentiſſimo. Ipſa ſuo conſilio diverſa calida medicamenta capiebat, et adhuc quotidie in pejus ruebat. Purgabatur; ſed ingraveſcebat morbus; tertio die vocatus eſt medicus; at nimis ſero; nam paucis poſt horis mortem obiit.

LXXXVIII.

Hic perſpicue videmus, morem vulgarem ſpiritum vinoſum Anglice (*drams*) adhibendi colicis in omnibus, ſine diſcrimine, eſſe periculoſiſſimum; ſi vero, hoc in

* Avis au peuple, pag. 319.

in caſu, relaxantia adhibita fuiſſent, veriſimile eſt aegram ſanatam fore.

LXXXIX.

In diarrhoea et dyſenteria.—De his malis tantum ab obſtructa perſpiratione originem ducere viſis, ſupra (XXXVII.) verba feci. In caſibus jam memoratis, omnibus moleſtiis dyſenteriae ſignis comitatis, poſt remediis aptis inteſtina mundata, diluentium et medicamentorum diaphoreticorum adminiſtratione, multum levaminis derivatum eſt. Tormina ſevera inſomniaque opii uſum ſuadebant; ſed male; nam in pejus ruebat morbus, febris aucta eſt, et alvus aſtricta inde moleſtiſſima evaſit.

SECT. III.

XC.

In hydrope.—Olim hic morbus opprobrio medicis fuit; nunc autem, aliter res ſe habet, quoniam ſaepe ſanatur. Cauſa morbi proxima conſiderata, ad hunc modum ratiocinari licet. Ut ſi modo exhalationem externam libe-

ram

ram * et copioſam reddere poſſimus, inde eliminetur aqua; et hanc ratiocinationis methodum res ipſa quidem ſanctam facere concurrit, ut caſibus noſocomii ſequentibus apparebit, qui a perito medico Hamilton tractati ſunt.

XCI.

R. S. viginti quinque annos natus, nonnullis ſymptomatibus corripiebatur, quae aliquamdiu erant anomala, ſed demum in hydrope terminarunt. Paucis poſt ſeptimanis, ejus abdomen intumuerat, et fluctuatio humorum plane percipi potuit. Jecur ſentiri nequibat, ſitiebat, cibum faſtidiebat, parceque urinam emittebat, facies livida, et alia hydropis ſigna, aderant. Medici diverſi remediis utebantur ſolitis; ſed, cum inutilia viſa ſunt, ſudorem elicere decretum eſt. Æger hora ſomni pulv. Dov. ſcrupulum ſumpſit, et poſt horam iterum grana decem ſubminiſtrabantur; nauſea, calor, et inſomnia ſuperveniebant, cum demum ſudor irrumpebat, cujus tanta fuit copia, ut ante undecimam diei ſequentis horam, culcitam ipſam penetraſſet. Sudore durante, plus quam

* Si plus humoris excernitur quam aſſumitur, ita demum ſecundae valetudinis ſpes eſt. Celſ. lib. 3. cap. 21.

quam quatuor urinae librae effluxerunt, regione umbilicali, nec non gracilior pollice ac dimidio inveniebatur, quam die noviſſima, liquor tenuis Anglice *punch* libere ſuppeditabatur, et paucis poſt ſeptimanis aeger ſanus dimiſſus fuit. Ad rem eſt obſervare, aegrum tantum mercurii, tum ante, tum poſt ſudorifica, quantum gingivas afficiebat, ſumpſiſſe.

XCII.

T. M. habitu pleno, aetat. lx. oedemate laborans, a cujus initio catamenia deſiderabantur, in noſocomium regium admiſſa eſt, anno milleſimo ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto. Quo tempore oedema inferiores corporis partes obſederat, et tumor cum ſenſu fluctuationis abdomen occuparat.

Mox autem febris intermittentis paroxyſmus, ſudatione copioſa inſequente, ſupervenit ; et poſtridie ſe ſaniorem et oedemata eſſe minora credidit. Medicamentis omiſſis, alter expectabatur paroxyſmus, qui, typhum tertianum retinens, haud ſecus ac prior deſiit. Intermittentis terminum expectare decretum eſt, et paroxyſmum poſt octavum ſigna evanuerunt hydropica ; per hoc tempus alvus aſtricta, et urinae copia parum aucta,

manebant;

manebant; cortice Peruviano tamen adminiſtrato, paroxyſmi continuo ceſſerunt, plena diaeta permiſſa aegram adeo roboravit, ut brevi ſana exierit.

XCIII.

His plurimi caſus addi poſſent, ſi operae pretium foret. In hydrope diaphoretica ſtimulantia utiliora videntur, ut fere fibrarum laxitate comitatur. Non tamdiu continuetur ſudor, ut debilitet aegrum.

XCIV.

Sitis inter ſudandum acidis vegetabilibus, viz. cremore tartari, tamarindis, aliiſque fructibus ſubacidis, reſtinguatur oportet. Dummodo autem debilitas magna adſit, ſudatio non videtur laudanda.

XCV.

Tale exercitium, quale ferre poteſt aeger, omittere nefas eſt. Ætherem vitriolicum largis doſibus, huic morbo haud eſſe ineptum, mihi perſuadetur; et, ni fallor, aura electrica hydropibus quodammodo profutura eſt; utraque haec remedia ſua vi ſtimulante exhalationem,

tionem externe, et interea abſorptionem augebunt.

S E C T. IV.

XCVI.

Inter loquendum, de minutae perſpirationis conſequentiis, quoſdam morbos ordinis *impetiginis*, ut *herpetem*, *ſcorbutum*, in plagis frigidis occurrentes, a cauſa repreſſae perſpirationis praecipue oriri (XLII.) affirmavimus. In omnibus his morbis excretio cuticularis eſt ſolicitanda *,

1*mo*, Veſtimentis ad calorem corporis ſervandum aptis.

2*do*, Maxima munditiei cura, quae, induſia ſaepe mutando, (alioquin materies perſpirata in corpus iterum abſorbebitur), frequente porro cutis lotura, et ita omnem removendo colluviem, quae nonnihil obturat ſpiramenta, effici poteſt.

* Evocandus eſt ſudor non per exercitationem tantum, ſed etiam in arena calida vel laconico, vel clibano ſimilibuſque aliis; maxime enim ſunt utiles et naturales ſiccae ſudationes. Celſ. lib. 3. cap. 21.

3*tio*, Apto exercitio, quod digeſtionem * facilitat, et ſecretiones et excretiones promovet.

4*to*, Medicamentis diaphoreticis variis, ut nonnullis antimonii praeparationibus, quae exhalationem per cutem magnopere augent. Vegetabilia, nec non alkaleſcentia nominata, ut cochleariae folia, et ſinapi ſemina, cum in ſcorbuto, tum herpete, maxime conferunt. Haec enimvero mihi videntur effectus praecipue ſuos edere, ſyſtema vaſculare ſtimulando, et adeo perſpirationem augendo, attamen tempeſtate frigida renes afficere valent.

Sed non meum eſt, omnes hos morbos ſolis remediis diaphoreticis ſanari, evincere; veruntamen ſubmiſſe ſpero, me probaſſe, cum ſumma ratione mihi licere concludere, ea, aliis adjutantibus, peritis in manibus multum valere.

* Tu pulmentaria quaere ſudando.

Hor. Lib. ii. Sat. II.

F I N I S.